

ботвалъ по-хубави предмети, запазвалъ и натрупвалъ голѣмо богатство, измислилъ *писмо* и почналъ да *пише*, оттогава той зелъ да *живѣе исторически животъ*. Отъ неговитѣ писма, отъ забележенитѣ знания, отъ паметницитѣ и рисункитѣ по зидоветѣ, по камънитѣ, по тухлитѣ, по стенитѣ се разкрива неговата история.

Въ якитѣ градове гражданитѣ прекарвали спокойно, напредвали, подобрявали си живота, храната, дрехитѣ, кжщитѣ, нравитѣ и обичаитѣ. Диващината полека-лека изчезвала, хората се очовѣчавали и си изработвали все по-добри обичаи и закони. Тѣ нареждали праздници, отваряли училища за четмо и писмо, за пѣние и свирене, за художество.

Такъвъ развитъ животъ и напредкъ сетне билъ нареченъ *цивилизация*, сиречъ *гражданственостъ*, *духовна култура*.

Де най-първо се появили градове и държави.

Сега ти, млади четецо, може да запиташъ, де на земята се е появилъ първия градъ и първата държава? То се знае, не е могло да изникнатъ като гъби на всѣкъде по земята градове и държави. Наистина, човѣцитѣ населили цѣлата земя: материцитѣ и островетѣ, но тѣ не сж могли да живѣятъ еднакъвъ животъ и да иматъ еднакво развитие, защото нито климатътъ е билъ еднакъвъ, нито плодородието на земята, нито храната, нито растенията, нито животнитѣ. Въ студениѣ мѣста човѣцитѣ живѣятъ въ ледоветѣ и дълбокитѣ снѣгове, хранятъ се съ тлъстината на тюленитѣ, моржоветѣ, голѣмитѣ риби, живѣятъ въ ледени изби, обличатъ се въ кожитѣ на бѣлата мечка и на други северни животни. Въ